

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King
Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
Pre-Trial Chamber
Chambre Préliminaire

ឯកសារ D359/29 និង D360/38

តាមការប្រជុំសវនាការសាធារណៈ និងតាមការសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្ម
ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងរយៈពេលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ: ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/កសចស (អបជ ៦០)

ចំពោះមុខ: **ចៅក្រម រដ្ឋាភិបាល ជាប្រធាន**

ចៅក្រម Olivier BEAUVALLET

ចៅក្រម និយម ថុល

ចៅក្រម Kang Jin BAIK

ចៅក្រម ហួត តុធី

កាលបរិច្ឆេទ: ថ្ងៃទី០៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២០

ឯកសារដើម	
ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL	
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/Date de reception):	
09 / 03 / 2020	
ម៉ោង (Time/Heure):	
11:00	
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: SANN RADA	

សាធារណៈ

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឲ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញលើប្រតិចារឹកជាភាសា
បារាំងនៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

សហព្រះរាជអាជ្ញា:

ជា លាង
Brenda J. HOLLIS

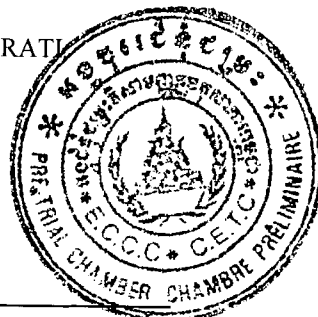
សហមេធាវីការពារក្តី អាណា:

ម៉ុ លុផ្ស
Richard ROGERS
Göran SLUITER

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ធើត រណ្តូលី
ហុង គីមសួន
គីម ម៉េងឃី
ឡា ជុនធី
សំ សុគង់
ស៊ិន សុវ៉ាន
ទី ស្រីនណា
វ៉ែន ពៅ

Laure DESFORGES
Isabelle DURAND
Emmanuel JACOMY
Martine JACQUIN
Daniel MCLAUGHLIN
Nushin SARKARATI

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (“អ.វ.ត.ក”) ទទួលបាន “សំណើរបស់ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិសុំឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញលើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ” ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបាន ដាក់នៅថ្ងៃទី១១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ (“សំណើ”)¹ ។

I. ប្រវត្តិនិតិវិធី និងសារណា

១. នៅថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិបានចេញដីកាសម្រេចលើកលែង ចោទប្រកាន់ចំពោះ អោ អាន (“ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់”)² ហើយសហចៅក្រមស៊ើប អង្កេតអន្តរជាតិបានចេញដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ) (“ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅ ជំនុំជម្រះ”)³ ។

២. នៅថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិបានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជាភាសាខ្មែរ ប្រឆាំង នឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ⁴ ។ នៅថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ សហមេធាវីការពារក្តី អោ អាន (“សហមេធាវី”) និងសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ បានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជាភាសាអង់គ្លេស ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ⁵ និងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់⁶ (ហៅរួមគ្នាថា “បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍”) ។

¹ សំណុំរឿង ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/កសចស (“សំណុំរឿង ០០៤/២”) សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ សុំ ឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញលើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេ ជំនុំជម្រះ ថ្ងៃទី១១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ D359/18 និង D360/27 (“សំណើ (ឯកសារ D359/18 និង D360/27)”) ។

² សំណុំរឿង ០០៤/២ ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ អោ អាន ថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ D359 ។

³ សំណុំរឿង ០០៤/២ ដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះ) ថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ D360 ។

⁴ សំណុំរឿង ០០៤/២ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ ទាក់ទងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ របស់សហចៅក្រមស៊ើប អង្កេតអន្តរជាតិក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/២ ថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ D360/8/1 ។

⁵ សំណុំរឿង ០០៤/២ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អោ អាន លើដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ) របស់សហ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ D360/5/1 ។

⁶ សំណុំរឿង ០០៤/២ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ អោ អាន (D359) ថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ D359/3/1 ។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញ លើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំង នៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

៣. នៅថ្ងៃទី១៩ ទី២០ និងទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានបើកសវនាការលើសំណុំរឿង ០០៤/២ ដើម្បីស្តាប់ទម្លាក់ករណីរបស់ភាគីនានា ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ នៅថ្ងៃទី២០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ប្រតិចារិកសវនាការជាបីភាសាផ្លូវការរបស់ អ.វ.ត.ក គឺជាភាសាអង់គ្លេស ភាសាខ្មែរ និងភាសាបារាំង ត្រូវបានដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង និងបានជូនដំណឹងដល់ភាគីដោយអង្គ ភាពគ្រប់គ្រងតុលាការរបស់ អ.វ.ត.ក^៧។

៤. នៅថ្ងៃទី១១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានដាក់សំណើរបស់គាត់។ អនុលោមតាមការណែនាំរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី២១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩^៨ ការិយាល័យរដ្ឋ បាល និងសហមេធាវី បានដាក់ចម្លើយតបរបស់ខ្លួនចំពោះសំណើនេះ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០១៩^៩ និងថ្ងៃទី៣១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩^{១០}។

^៧ សំណុំរឿង ០០៤/២ ប្រតិចារិកសវនាការលើអង្គសេចក្តី ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/២ ថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ ដាក់ចូលក្នុង សំណុំរឿងថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ និងជូនដំណឹងទៅភាគីថ្ងៃទី១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ជាភាសាអង់គ្លេស និងជាភាសា បារាំង និងដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿងនៅថ្ងៃទី២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ និងជូនដំណឹងដល់ភាគីនៅថ្ងៃទី២០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ជា ភាសាខ្មែរ ឯកសារ D359/9.1 និង D360/17.1។ សំណុំរឿង ០០៤/២ ប្រតិចារិកសវនាការលើអង្គសេចក្តីក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/ ២ ថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ ដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿងថ្ងៃទី២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ និងជូនដំណឹងទៅភាគីថ្ងៃទី២០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ជាភាសាអង់គ្លេស និងជាភាសាបារាំង និងដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿងនៅថ្ងៃទី២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ និងជូនដំណឹងដល់ ភាគីនៅថ្ងៃទី២០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ជាភាសាខ្មែរ ឯកសារ D359/10.1 និង D360/18.1; សំណុំរឿង ០០៤/២ ប្រតិចារិកសវ នាការលើអង្គសេចក្តីក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/២ ថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ ដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿងថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ និងជូនដំណឹងទៅភាគីថ្ងៃទី១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ជាភាសាអង់គ្លេស និងជាភាសាបារាំង និងដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿងនៅថ្ងៃទី ២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ និងជូនដំណឹងដល់ភាគីនៅថ្ងៃទី២០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ជាភាសាខ្មែរ ឯកសារ D359/11.1 និង D360/19.1។

^៨ សំណុំរឿង ០០៤/២ ការណែនាំរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ចំពោះភាគីនានា និងការិយាល័យរដ្ឋបាល សារអេឡិចត្រូនិកចុះថ្ងៃទី ២១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩។

^៩ សំណុំរឿង ០០៤/២ ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលទៅនឹងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ សុំឱ្យធ្វើការត្រួតពិ និត្យពេញលេញលើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ថ្ងៃទី ៣០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ D359/19 និង D360/28 (“ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល (ឯកសារ D359/19 និង D360/28)”)។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញ លើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំង នៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

៥. សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានស្នើដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះឱ្យបង្គាប់ឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យពេញលេញទៅលើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងរបស់សវនាការកាលពីថ្ងៃទី១៩ ទី២០ និងទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ និងដាក់ចេញនូវប្រតិចារិកដែលបានត្រួតពិនិត្យហើយ¹¹។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានលើកឡើងថា ភាពត្រឹមត្រូវនៃកំណត់ត្រាជាលាយលក្ខណ៍អក្សររបស់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីទាំងអស់នៅ អ.វ.ត.ក រួមទាំងសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ជាភាសាផ្លូវការទាំងអស់របស់ អ.វ.ត.ក មានសារៈសំខាន់ចំពោះការងារ និងកេរ្តិ៍ដំណែលរបស់តុលាការ¹² ។ បើទោះបីជាពឹងផ្អែកទៅលើសេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលថា ការត្រួតពិនិត្យប្រតិចារិកគឺជាការចាំបាច់ ដើម្បីធានាថា កំណត់ត្រាសវនាការអាចជឿជាក់បាន និងថា មានតែប្រតិចារិកស្ថាពរប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចប្រើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការដេញដោលដោយពេញលេញ និងចំពោះមុខទៅលើភស្តុតាងក្តី¹³ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានកត់សម្គាល់ថា ចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះប្រើប្រាស់ភាសាផ្សេងៗគ្នា ហើយជំទាស់ថា ការបកប្រែទឡើយរបស់ភាគីមិនត្រឹមត្រូវ មិនត្រឹមតែធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់លទ្ធភាពទទួលយកទឡើយរបស់ភាគីទាំងនោះប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងនាំទៅដល់ការយល់ច្រឡំលើគោលដំហែររបស់ភាគីផងដែរ ហើយសំខាន់ជាងនេះទៀតនោះ នឹងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងក្លាដល់ការពិភាក្សាសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ដោយសារតែចៅក្រមបានទទួលទឡើយរបស់ផ្សេងទៅវិញ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានអះអាងថា ការបកប្រែជាភាសាបារាំងនៃប្រតិចារិកសវនាការលើសំណុំរឿង ០០៤/២ “ខុសគ្នាច្រើន និងជាញឹកញាប់ ពី

¹⁰ សំណុំរឿង ០០៤/២ ចម្លើយតបទៅនឹងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ សុំឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញលើប្រតិចារិកភាសាបារាំងនៃសវនាការស្តាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ថ្ងៃទី៣១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ D359/20 និងD360/29 (“ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវី (ឯកសារ D359/20 និង D360/29)”)។

¹¹ សំណើ (ឯកសារD359/18 និង D360/27) កថាខណ្ឌ ១២។

¹² សំណើ (ឯកសារD359/18 និង D360/27) កថាខណ្ឌ ៧។

¹³ សំណើ (ឯកសារD359/18 និង D360/27) កថាខណ្ឌ ៧។ ដកស្រង់សំណុំរឿង ០០២/២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក-អជសដ (“សំណុំរឿង០០២”) សេចក្តីសម្រេចលើសំណើជាបន្ទាន់របស់ នួន ជា អនុលោមតាមវិធាន ៩២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ទាក់ទងនឹងកាលបរិច្ឆេទកំណត់សម្រាប់ការពិនិត្យមើលប្រតិចារិកឡើងវិញចុងក្រោយ ថ្ងៃទី៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៧ ឯកសារ E449/3/6 និងសំណុំរឿង ០០២/២ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា សុំពន្យារពេលកំណត់សម្រាប់ការដាក់សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៧ ឯកសារ E457/6 កថាខណ្ឌ ១១។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញលើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

អំណះអំណាងដើមដែលបានលើកឡើងជាភាសាអង់គ្លេស¹⁴ ហើយបានបង្ហាញពីបញ្ជីមួយដែលមិនលម្អិតពេញលេញអំពី “កំហុសដែលច្បាស់លាស់” ដូចជា ការបន្ថែម ឬបន្ថយពាក្យ¹⁵ ការផ្លាស់ប្តូរលេខ¹⁶ និងឃ្លា ដែលធ្វើឱ្យកែប្រែអត្ថន័យនៃប្រយោគដើម ដែលបានផ្តល់ជាភាសាអង់គ្លេស¹⁷ ដែលបានរកឃើញនៅក្នុងការពិនិត្យឡើងវិញលើប្រតិចារិក ក្នុងកម្រិតតិចតួចរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ¹⁸។

៦. នៅក្នុងចម្លើយតបចំពោះសំណើ សហមេធាវីបានលើកឡើងថា ពួកគាត់យល់ស្របជាមួយនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិដែលថា កំណត់ត្រាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃសវនាការដែលត្រឹមត្រូវជាបីភាសាផ្លូវការ គឺជាការចាំបាច់ចំពោះសុចរិតភាព និងតម្លាភាពរបស់តុលាការ និងដើម្បីជៀសវាងពីការយល់ច្រឡំពីជំហររបស់ភាគី នៅក្នុងពេលពិភាក្សាសម្រេចរបស់ចៅក្រម¹⁹ ហើយសហមេធាវីគាំទ្រដល់សំណើ ដោយសារតែមានកំហុសខ្លះមួយចំនួនដែលសំខាន់ ហើយដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ បានរកឃើញ រួមទាំងធនធានតិចតួចរបស់ពួកគាត់ក្នុងដំណាក់កាលកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនេះ សម្រាប់ធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញទៅលើប្រតិចារិក²⁰។

៧. នៅក្នុងចម្លើយតបរបស់ខ្លួន ការិយាល័យរដ្ឋបាលបានលើកឡើងថា សំណើនេះមិនសមស្របឡើយដោយសារតែ (១) សំណើនេះផ្អែកលើការភ័ន្តច្រឡំលើការបកប្រែអត្ថបទ ការបកប្រែផ្ទាល់មាត់

¹⁴ សំណើ (ឯកសារD359/18 និង D360/27) កថាខណ្ឌ ៨។
¹⁵ សំណើ (ឯកសារD359/18 និង D360/27) កថាខណ្ឌ ៩។ សូមមើលផងដែរ ឧបសម្ព័ន្ធ នៃសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ សុំធ្វើការពិនិត្យពេញលេញទៅលើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ថ្ងៃទី១១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ D359/18.2 (“ឧបសម្ព័ន្ធនៃសំណើ (ឯកសារ D359.18.2 និង D360/27.1)”) ទំព័រ ១-៥ លេខ ១-១៧។
¹⁶ សំណើ (ឯកសារD359/18 និង D360/27) កថាខណ្ឌ ១០។ សូមមើលផងដែរ ឧបសម្ព័ន្ធនៃសំណើ (ឯកសារ D359.18.2 និងD360/27.1) ទំព័រ ៥ លេខ ១៨-២០។
¹⁷ សំណើ (ឯកសារD359/18 និង D360/27) កថាខណ្ឌ ១០។ សូមមើលផងដែរ ឧបសម្ព័ន្ធនៃសំណើ (ឯកសារ D359.18.2 និងD360/27.1) ទំព័រ ៦ -៨ លេខ ២១-៣០។
¹⁸ សំណើ (ឯកសារD359/18 និង D360/27) កថាខណ្ឌ ១១។
¹⁹ ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវី (ឯកសារ D359/20 និង D360/29) កថាខណ្ឌ ៣។
²⁰ ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវី (ឯកសារ D359/20 និង D360/29) កថាខណ្ឌ ៥-៦។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញ លើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

និងនីតិវិធីក្នុងការធ្វើប្រតិចារិកនៅ អ.វ.ត.ក²¹ ដោយសារតែ ប្រតិចារិកនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី តុលាការ អនុលោមទៅតាមមាត្រា ១.១ នៃសៀវភៅណែនាំស្តីពីប្រតិចារិក “ប្រតិចារិកត្រូវតែជា កំណត់ហេតុនៃសំដីដើម” នៃអ្វីដែលអ្នកបកប្រែ ឬវាគ្មិនបាននិយាយ ក្នុងករណីដែលភាសានៃប្រតិ ចារិក ខុសប្លែកពីភាសាអ្នកនិយាយ មិនតម្រូវឱ្យមានការបកប្រែអត្ថបទ ឬបកប្រែផ្ទាល់មាត់ ឡើយ²² ដូច្នោះ ភាពលម្អៀងរវាងប្រតិចារិក នៅក្នុងភាសាខុសៗគ្នា មិនបានធ្វើឱ្យប្រតិចារិក ទៅ ជាមិនត្រឹមត្រូវនោះទេ និង (២) សំណើមិនបានស្នើសុំដំណោះស្រាយ ដែលឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហា ជាមូលដ្ឋាន ដែលមិនមែនជាគុណភាពនៃប្រតិចារិកនោះទេ តែជាគុណភាពនៃការបកប្រែផ្ទាល់ មាត់ទេ²³។ ការិយាល័យរដ្ឋបាលបានលើកទទ្ទឹករណ៍ថា ផ្ទុយពីការអះអាងរបស់សហព្រះរាជ អាជ្ញាអន្តរជាតិ សំណើនេះមិនមានការប៉ះពាល់ដល់សារណាដើមនៅក្នុងតុលាការរបស់ភាគីនានា ឡើយ ដោយសារតែសារណាដើមត្រូវបានធ្វើឡើងជាភាសាខ្មែរ ឬភាសាអង់គ្លេស ហើយថា កំហុសក្នុងណាមួយក្នុងប្រតិចារិកជាភាសាបារាំង ប្រហែលជាមិនមានការប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដល់ការ ពិភាក្សាសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទេ ព្រោះអង្គជំនុំជម្រះ (១) មានឱកាសពិនិត្យប្រតិចារិកជា ភាសាខ្មែរ និងភាសាអង់គ្លេស និង (២) ទទួលបានការគាំទ្រពីបុគ្គលិកដែលចេះភាសាច្រើន²⁴។ ការិយាល័យរដ្ឋបាលស្នើសុំដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះចេញដីកាបង្គាប់ឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យដោយតម្លា ភាព និងពេញលេញ ស្របទៅតាមនីតិវិធីដែលមានស្រាប់ ដូចបានលើកឡើងក្នុងចម្លើយតបរបស់ ការិយាល័យ ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា ការត្រួតពិនិត្យគឺជារឿងសមស្របនោះ²⁵។

៨. ការិយាល័យរដ្ឋបាលយល់ស្របថា ប្រតិចារិកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដែលមានភាពត្រឹមត្រូវ មាន សារៈសំខាន់ជាចាំបាច់ដើម្បីធានាពីសុច្ឆរិតភាពនៃកំណត់ត្រាតុលាការរបស់ អ.វ.ត.ក²⁶ និងលើក ទទ្ទឹករណ៍ថា “ការផ្លាស់ប្តូរជាឯកតោភាគីលើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំង” នឹងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់

²¹ ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល (ឯកសារ D359/19 និង D360/28) កថាខណ្ឌ ២, ៤។
²² ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល (ឯកសារ D359/19 និង D360/28) កថាខណ្ឌ ៣, ៤។
²³ ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល (ឯកសារ D359/19 និង D360/28) កថាខណ្ឌ ២-៦។
²⁴ ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល (ឯកសារ D359/19 និង D360/28) កថាខណ្ឌ ១០។
²⁵ ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល (ឯកសារ D359/19 និង D360/28) កថាខណ្ឌ ១១។
²⁶ ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល (ឯកសារ D359/19 និង D360/28) កថាខណ្ឌ ២។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញ លើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំង នៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

សុចរិតភាពនៃកំណត់ត្រាផ្លូវការរបស់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីជាភាសាបារាំង²⁷។ លើចំណុចនេះ ការិយាល័យរដ្ឋបាលអះអាងថា អង្គភាពគ្រប់គ្រងតុលាការមាននីតិវិធីដែលមានស្រាប់ សម្រាប់ ការពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ និងកែតម្រូវ ទាំងចំពោះកំហុសប្រតិចារិក និងការបកប្រែផ្ទាល់មាត់ នៅក្នុង ប្រតិចារិកតុលាការ ដែលទាមទារឱ្យមានការដាក់ “សំណើសុំពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់” មកកាន់អង្គភាព ប្រតិចារិក ដោយភាគីដែលបានចោទអំពីកំហុសនោះ²⁸។

II. ការពិភាក្សា

- ៩. អង្គបុរេជំនុំជម្រះរដ្ឋាករថា អនុលោមតាមមាត្រា ២៦ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា (“កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក”) និងមាត្រា ៤៥ ថ្មី នៃ ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (“ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក”) ភាសាផ្លូវការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ និងអង្គបុរេជំនុំជម្រះ គឺជា ភាសាខ្មែរ ភាសាអង់គ្លេស និងភាសាបារាំង។
- ១០. អង្គបុរេជំនុំជម្រះរដ្ឋាករបន្ថែមទៀតអំពីកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការធានាអំពីសច្ចភាព និងតម្លាភាពផ្លូវ ច្បាប់របស់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី តាមមាត្រា ២១ (១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ហើយយល់ថា វិធាន ៩៧ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលចែងថា “ការប្រព្រឹត្តទៅនៃសវនាការ ត្រូវបានធ្វើប្រតិចារិក និងថតទុក យ៉ាងត្រឹមត្រូវ ដោយប្រើប្រាស់នូវឧបករណ៍សោតទស្សន៍ ដែលសមស្រប ក្រោមការត្រួតពិនិត្យ របស់ក្រឡាបញ្ជី” និងថា “ពាក្យសុំអោយកែតម្រូវលើប្រតិចារិក ត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមក អង្គជំនុំជម្រះ” អាចអនុវត្តបានចំពោះកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ។
- ១១. អង្គបុរេជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ពីភាពខុសគ្នារវាងកំហុសនៃប្រតិចារិក និងកំហុសការបកប្រែផ្ទាល់ មាត់ ដូចដែលការិយាល័យរដ្ឋបាលបានលើកឡើង ហើយអង្គជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ថា ភាគីទាំង អស់យល់ស្របថា ការត្រួតពិនិត្យពេញលេញទៅលើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការលើ សំណុំរឿង ០០៤/២ នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ គឺជាការចាំបាច់ ដោយសារតែកំហុសធ្ងន់ធ្ងរនៃ

²⁷ ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល (ឯកសារ D359/19 និង D360/28) កថាខណ្ឌ ៤។

²⁸ ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល (ឯកសារ D359/19 និង D360/28) កថាខណ្ឌ ៦។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញ លើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំង នៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

ការបកប្រែផ្ទាល់មាត់ ដែលត្រូវបានរកឃើញដោយការត្រួតពិនិត្យដោយផ្នែកៗរបស់ភាគី។ ការត្រួតពិនិត្យដោយផ្ទាល់របស់អង្គជំនុំជម្រះទៅលើប្រតិចារិក បានគាំទ្រច្បាស់ដល់ក្តីបារម្មណ៍របស់ភាគី។

១២. ចំពោះបញ្ហានេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះទទួលស្គាល់ថា អង្គភាពគ្រប់គ្រងតុលាការបានកំណត់ពីនីតិវិធីសម្រាប់ការផ្ទៀងផ្ទាត់ និងកែតម្រូវ ទាំងទៅលើកំហុសឆ្គង ប្រតិចារិក និងការបកប្រែ ប្រតិចារិកតុលាការ អនុលោមតាមមាត្រា ៣.១៧ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត ស្តីពីការដាក់ឯកសារនៅចំពោះមុខអ.វ.ត.ក²⁹។ ជាក់លាក់ជាងនេះទៀត នៅក្នុងករណីមានកំហុសលើការបកប្រែផ្ទាល់មាត់ អង្គភាពបកប្រែត្រួតពិនិត្យទៅលើសេចក្តីដកស្រង់ទាំងបីភាសា ហើយក្នុងករណីចាំបាច់ ធ្វើការកែតម្រូវប្រតិចារិកមួយ ឬច្រើន ដើម្បីធានាអំពីសង្គតភាព ក្នុងចំណោមប្រតិចារិកទាំងបីភាសា នៅពេលដែលទទួលបានសំណើសុំពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់លើប្រតិចារិកពីភាគីណាមួយ។

១៣. អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញដែរថា ប្រតិចារិកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីដែលត្រឹមត្រូវ មានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការធានានូវសុចរិតភាពកំណត់ត្រាតុលាការរបស់ អ.វ.ត.ក ហើយការផ្លាស់ប្តូរជាឯកតោភាគីទៅលើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំង និងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សុចរិតភាពនៃកំណត់ត្រាផ្លូវការរបស់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីជាភាសាបារាំង។

១៤. ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ដោយផ្អែកលើធនធានមានកម្រិតរបស់ភាគីនីមួយៗ ក្នុងការធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញ លទ្ធភាពនៃចំនួនយ៉ាងច្រើនលើសលប់ និងភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃកំហុសបកប្រែផ្ទាល់មាត់ នៅក្នុងប្រតិចារិកភាសាបារាំងនៃសវនាការក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/២ និងដោយពិចារណាច្បាស់លាស់ទៅលើកាតព្វកិច្ចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះក្នុងការធានាដល់សុចរិតភាព និងតម្លាភាព ព្រមទាំងភាពយុត្តិធម៌នៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខខ្លួននោះ អង្គជំនុំជម្រះសម្រេចថា នីតិវិធីបច្ចុប្បន្នដែលតម្រូវឱ្យភាគីនីមួយៗដាក់សំណើសុំពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់លើកំហុសឆ្គងមួយៗទាំងអស់ បង្កើតជាកាតព្វកិច្ចមិនត្រឹមត្រូវសម្រាប់ភាគី ដូច្នោះហើយ ការត្រួតពិនិត្យ និងកែតម្រូវដោយពេញលេញទៅលើកំហុសក្នុងការបកប្រែផ្ទាល់មាត់ដោយអង្គភាពបកប្រែ គឺជាការស្នើសុំត្រឹមត្រូវ។

²⁹ ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល (ឯកសារ D359/19 និង D360/28) កថាខណ្ឌ ៦។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញ លើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

- ១៥. ដូច្នោះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ថា សំណើ និងចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសំណើទូទៅសុំឱ្យពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់លើកំហុសទាំងអស់ដែលអាចមាននៅក្នុងប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការលើសំណុំរឿង ០០៤/២ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ។
- ១៦. លើសពីនេះទៀត ដើម្បីធានាពីភាពត្រឹមត្រូវ និងសង្គតភាពនៃប្រតិចារិកផ្លូវការ គ្រប់ភាសាទាំងអស់នោះ អង្គជំនុំជម្រះយល់ថា ជាការចាំបាច់ដែលត្រូវធ្វើការត្រួតពិនិត្យ និងកែតម្រូវប្រតិចារិកភាសាបារាំង ដោយផ្អែកលើប្រតិចារិកភាសាអង់គ្លេស និងភាសាខ្មែរ។
- ១៧. ជាចុងក្រោយ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបញ្ជាក់ថា ភាសាផ្លូវការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ និងអង្គបុរេជំនុំជម្រះ គឺ ភាសាខ្មែរ ភាសាអង់គ្លេស និងភាសាបារាំង។ ដូច្នោះ អង្គជំនុំជម្រះមិនទទួលយកទឡើយករណីដែលមិនពាក់ព័ន្ធរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលដែលថា សារណាដើមរបស់ភាគីក្នុងតុលាការ ធ្វើឡើងជាភាសាខ្មែរ ឬភាសាអង់គ្លេស ឬថា អង្គជំនុំជម្រះទទួលបានការគាំទ្រពីបុគ្គលិកដែលចេះភាសាច្រើននោះទេ។
- ១៨. ហេតុដូច្នោះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះសម្រេចទទួលយកសំណើដោយផ្អែក ហើយបង្គាប់ដល់អង្គភាពបកប្រែឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញ និងធ្វើការកែតម្រូវតាមការចាំបាច់ ទៅលើកំហុសក្នុងការបកប្រែផ្ទាល់មាត់ នៅក្នុងប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការលើសំណុំរឿង ០០៤/២ នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដោយផ្អែកលើប្រតិចារិកជាភាសាខ្មែរ និងភាសាអង់គ្លេស។

III. ផ្នែកសម្រេចសេចក្តី

យោងតាមហេតុផលទាំងនេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះសម្រេចដូចខាងក្រោម៖

ទទួលយក សំណើដោយផ្អែក។

បង្គាប់ ឱ្យអង្គភាពបកប្រែ ធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញ និងធ្វើការកែតម្រូវតាមការចាំបាច់ ទៅលើកំហុសក្នុងការបកប្រែផ្ទាល់មាត់លើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការលើសំណុំរឿង ០០៤/២ នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដោយផ្អែកលើប្រតិចារិកជាភាសាខ្មែរ និងភាសាអង់គ្លេស។

ប្រទានចោល ផ្អែកផ្សេងទៀតនៃសំណើនេះ។

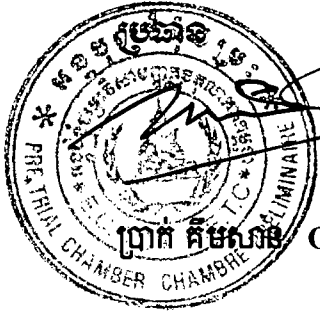
សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញ លើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំងនៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

អនុលោមតាមវិធាន ៧៧(១៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង សេចក្តីសម្រេចនេះបិទផ្លូវតវ៉ា។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី០៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២០

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

ប្រាក់ គីមសាន Olivier BEAUVALLET

គីម សុក

Kang Jin BAIK ហួត វឿ

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យពេញលេញ លើប្រតិចារិកជាភាសាបារាំង
នៃសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

